

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15025645	IES Ricardo Carvalho Calero	Ferrol	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Artes Escénicas I	1º Bac.	4	140

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	8
4.2. Materiais e recursos didácticos	9
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	9
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	9
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	10
5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias	10
6. Medidas de atención á diversidade	10
7.1. Concreción dos elementos transversais	11
7.2. Actividades complementarias	11
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	12
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	12
9. Outros apartados	13

1. Introducción

A materia de artes escénicas ten un carácter eminentemente práctico converténdoa nun espazo de experimentación e exploración colectiva desde o que fomentar o desenvolvemento da expresividade e a creatividade.

A materia está deseñada a partir de cinco obxectivos, que se vinculan cos obxectivos xerais da etapa e coas competencias clave previstas para o bacharelato. Estes obxectivos permítenlle ao alumnado participar da vida cultural da súa contorna, difundir e valorar o patrimonio. Facilitan, igualmente, o enriquecemento do seu imaxinario, o crecemento do seu repertorio persoal de recursos, a ampliación das súas posibilidades de gozo das manifestacións artísticas e a identificación de oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico ou profesional ligadas a estas artes.

Así mesmo, favorecen o criterio estético, as habilidades de comunicación e negociación, o autocoñecemento, a creatividade, a empatía, a imaxinación e o espírito emprendedor.

Os contidos da materia están secuenciados en 6 unidades coa idea de tratar dúas unidades por cada trimestre.

A intención é que a materia se articule a través de varios proxectos escénicos que se desenvolvan ao longo do curso e , se é posible, se interpreten diante de público da comunidade educativa do noso centro.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Analizar manifestacións escénicas de diferentes épocas e tradicións, describindo as súas características, establecendo relacións co seu contexto e identificando posibles influencias e proxeccións, para valorar o patrimonio e enriquecer o imaxinario propio.	2-3	3		1-2	20	1		1-2
OBX2 - Explorar as posibilidades expresivas de diferentes sistemas, medios e códigos de significación escénica, a través de actividades de carácter práctico, para incorporar o seu uso ao repertorio persoal de recursos e desenvolver o criterio de selección dos máis adecuados á intención comunicativa.	1			1	11-20	1	3	31
OBX3 - Abordar a recreación e representación da acción dramática, a partir da construción colectiva de escenas que mostren todo tipo de personaxes e conflitos, para desenvolver habilidades de comunicación e negociación e reforzar o autocoñecemento, a creatividade, a empatía, a imaxinación e o espírito emprendedor en diversas situacións e contextos.	1			2	11-20	1	1	31
OBX4 - Realizar proxectos de creación e difusión escénica, planificando as súas fases, seleccionando e estruturando os elementos de significación e asumindo diferentes funcións con iniciativa e responsabilidade, para expresar unha intención comunicativa, enriquecer a contorna cultural e identificar oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico ou profesional.	3			2	31-40	2-3	2-3	41-42

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Valorar criticamente manifestacións escénicas, identificando o público ao que se dirixen e analizando as súas características e os seus orzamentos artísticos, para desenvolver o criterio estético, difundir o patrimonio e ampliar as posibilidades de gozo das artes escénicas.	1-3			1-2	40	1		1-2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Conceptos básicos	Nesta unidade traballaremos os conceptos básicos das artes escénicas.	10	20	X		
2	O patrimonio escénico	Análise das distintas manifestacións escénicas ao longo da historia	20	30	X		
3	A expresión e comunicación escénica	Estudo do espazo escénico, recursos e situacións necesarias na creación artística	20	20		X	
4	A interpretación	Unidade de práctica interpretativa empregando as técnicas e métodos máis elementais.	20	20		X	
5	A creación e organización do espectáculo	Análise de todos os aspectos a ter en conta na creación dun espectáculo escénico.	20	30			X
6	O público e a crítica	Estudo dos tipos de público e da práctica crítica.	10	20			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Conceptos básicos	20

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Identificar diferentes manifestacións escénicas, empregando a terminoloxía adecuada, reelaborando información a partir de fontes fiables, e reflexionando criticamente sobre as súas características.	Identificar diferentes manifestacións escénicas.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Artes escénicas: concepto, tipoloxías e tradicións. - As artes escénicas e a súa historia: cambios e transformacións.

UD	Título da UD	Duración
2	O patrimonio escénico	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar, cun vocabulario adecuado, as principais características de manifestacións escénicas de diferentes épocas e tradicións, establecendo relacións co seu contexto e evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa recepción activa.	Identificar as características principais das manifestacións escénicas.	TI	100
CA1.2 - Establecer conexións entre manifestacións escénicas de diferentes épocas e tradicións, valorando a súa influencia sobre as artes escénicas actuais.	Relacionar as manifestacións escénicas de distintas épocas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - As artes escénicas e a súa historia: cambios e transformacións. - Dramaticidade, teatralidade e performatividade. - O patrimonio inmaterial.

UD	Título da UD	Duración
3	A expresión e comunicación escénica	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de sistemas, medios e códigos de significación escénica, a través de actividades de carácter práctico.	Participar nas actividades interpretativas.	TI	100
CA2.2 - Recrear a acción dramática, o deseño de personaxes e a configuración de situacións e escenas, seleccionando as técnicas máis adecuadas de entre as que conforman o repertorio persoal de recursos.	Utilizar técnicas sinxelas de recreación dramática		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Códigos de significación escénica: natureza, descrición e clasificación. - O espazo escénico como xerador de significado. A convención teatral. - Recursos plásticos: escenografía volumétrica e virtual, caracterización, iluminación e espazo sonoro. - Recursos literarios e outros materiais. O texto dramático. - O conflito dramático: personaxe, situación e acción dramática. - O personaxe dramático: análise, caracterización e construción. - Xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva.

UD	Título da UD	Duración
4	A interpretación	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Empregar técnicas elementais de interpretación, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita, diálogo e aprendizaxe.	Respectar e participar nos ensaios das interpretacións propias e do grupo.	TI	100
CA3.2 - Recrear e representar a acción dramática, demostrando eficacia, seguindo as indicacións da dirección, mantendo a concentración e xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico.	Participar na representación dramática proposta de xeito guiado e correcto.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Preparación física e preparación preexpresiva. O coidado do corpo nas artes escénicas e performativas. - Métodos e técnicas de interpretación.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os instrumentos do intérprete: expresión corporal, xestual, oral e rítmico-musical. A conciencia emocional. - A personaxe dramática: graos de representación, obxectivos e funcións. - A partitura interpretativa e a súa execución.

UD	Título da UD	Duración
5	A creación e organización do espectáculo	30

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Avaliar e presentar os resultados da participación en proxectos de creación e difusión escénica, analizando a relación entre os obxectivos expostos e o produto final obtido, e explicando de forma argumentada as posibles diferenzas entre eles.	Presentar análise de resultados do produto final.	PE	10
CA4.1 - Participar activamente na realización de proxectos colectivos de creación e difusión escénica, asumindo diferentes funcións con iniciativa e responsabilidade, e valorando e respectando as achegas e experiencias do resto de integrantes do grupo.	Participar na realización de proxectos asumindo algunha función de responsabilidade.	TI	90
CA4.3 - Representar e adaptar a acción dramática, os elementos dramáticos, expresivos e plásticos dispoñibles aos requirimentos do proxecto para desenvolver baseándose no traballo colaborativo e inclusivo.	Participar nunha representación dramática respectando o traballo do grupo.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O espectáculo escénico: concepto e características. - Tipoloxías básicas do espectáculo: clásico, de vangarda, corporal, occidental, oriental, de obxectos, musical, dancístico, de interior, de rúa. - Outras formas de presentación escénica: happening, performance, videoteatro ou teatro-danza. - O deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo. - Os ensaios: tipoloxía, finalidades e organización. - Representación de espectáculos escénicos. - Estratexias de traballo en equipo. Resolución de conflitos.

UD	Título da UD	Duración
6	O público e a crítica	20

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.1 - Identificar o tipo de público ao que se dirixe un espectáculo determinado, baseando os argumentos na análise da obra e nas reaccións do público.	Identificar o tipo de público de determinado espectáculo.	PE	100
CA5.2 - Comentar manifestacións escénicas, empregando a terminoloxía adecuada, reelaborando información a partir de fontes fiables, e reflexionando criticamente sobre as súas características e orzamentos artísticos.	Presentar unha crítica a unha manifestación escénica con vocabulario axeitado.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O público: concepto e tipoloxías. - A recepción teatral: catarse, estrañamento e participación. - Estratexias e técnicas de análises de manifestacións escénicas. - O respecto da propiedade intelectual. A protección da creatividade persoal.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía predominante será a aprendizaxe baseada en proxectos e aprendizaxe baseada en retos.

A primeira resulta a aprendizaxe máis axeitada para garantir o tratamento de todos os contidos previstos e a superación dos criterios

de avaliación que se propoñen, pois requiren a identificación dunha necesidade informativa, a planificación e a distribución de tarefas entre os membros dun grupo, a realización de pequenas investigacións e tarefas integradas de cara á elaboración dun produto final que cómpre comunicar.

A aprendizaxe baseada en retos porase en acción nos proxectos finais, abordando retos que o alumnado terá que resolver, problemas,

creación de bosquexos intermedios e verificación do produto final.

Ademais, promoverase a aprendizaxe cooperativa, facendo fincapé na interdependencia xa que se busca desenvolver diferentes roles por parte do alumnado na creación de produtos escénicos completos.

Estas cuestións inclúen traballo individual, a interacción na aula e a toma de decisións a nivel grupal proporcionando ocasións para que o alumnado cre coñecemento de xeito conxunto.

Moitas das tarefas que se presentarán están pensadas para realizar en grupo de xeito integrador e favorecendo a inclusión de distintos

niveis de aprendizaxe facilitando así a atención á diversidade.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Fondos da biblioteca
Aula de informática
Salón de actos
Atrezzo variado
Recursos audiovisuais
Libros de lecturas obrigatorias

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Non procede

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	20	20	20	20	10	100
Proba escrita	100	0	0	0	10	100	22
Táboa de indicadores	0	100	100	100	90	0	78

Criterios de cualificación:

A nota de cada trimestre calcularase en base ás porcentaxes de cada instrumento de avaliación recollidos en cada proba ou proxecto desenvolvido. Distribuíremolo da seguinte maneira:

30% proba escrita

50 % proxecto ou práctica

10 % visualización dunha obra teatral (preferentemente nunha saída do centro) e crítica escrita sobre esta

10 % traballo en grupo/traballo na clase

Para superar o trimestre o alumnado debe obter como mínimo un 5 en cada unha das probas que acabamos de enumerar.

A nota final será o resultado da nota media ponderada das cualificacións finais de cada trimestre: 1º trimestre (20%),

2º trimestre (30%), 3º trimestre (50%)

A materia considerarase superada cando a nota final sexa 5 ou máis.

Criterios de recuperación:

Ao rematar a avaliación o alumnado que non acade o aprobado ofreceráselle a posibilidade de recuperar a materia facendo unha ou varias probas. Para considerar a materia superada terá que acadar unha cualificación de 5 ou máis.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

A recuperación da materia farase mediante exame escrito cos contidos teóricos de todo o primeiro curso, e práctico a través dunha escenificación individual dun fragmento dunha obra ou monólogo a elixir entre varias propostas do departamento ou un proxecto escénico centrado na práctica. Ditos exames de recuperación poden facerse ao final de cada trimestre ou a final de curso antes da avaliación. O exame teórico suporá o 40% da nota e o práctico o 60%.

Para facer un seguimento do alumnado coa materia pendente fixarase un recreo semanal onde o alumnado poderá acudir a preguntar dúbidas e se lle ofrecerá material de apoio para preparar a materia.

5.4. Procedemento para acreditar os coñecementos necesarios en determinadas materias

Para acreditar os coñecementos necesarios farase unha proba escrita sobre os criterios mínimos da materia e unha proba individual de interpretación. A proba escrita ponderará o 50% e a de interpretación o 50%. Para acreditar os coñecementos o alumnado deberá acadar un 5 ou máis na cualificación desta proba.

6. Medidas de atención á diversidade

Prestaremos especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, ofrecendo diferentes formas de organización dos espazos e tempos da clase, e metodoloxías variadas que permitan a todo o alumnado seguir as explicacións e actividades propostas.

O obxectivo fundamental é asegurar a normalización, inclusión e non-discriminación deste alumnado coa fin de que poida acceder a unha educación de calidade con igualdade de condicións.

Para garantir un apoio axeitado a este alumnado, é fundamental establecer canles de colaboración entre o diverso profesorado que intervéñen na súa educación, e organizar os recursos persoais e materiais do centro coa fin de desenvolver actividades encamiñadas á inserción e promoción.

Estudiaranse as circunstancias concretas de cada caso, con especial atención ao alumnado con dificultades de aprendizaxe, tendo en conta os diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, establecendo as liñas educativas a seguir e garantindo así os apoios necesarios. Para elo, a función da coordinación entre docentes, alumnado e familias é fundamental a través da titoría.

Con todo, para a atención á diversidade do alumnado de bacharelato estarase ao disposto na lexislación vixente na Comunidade Autónoma de Galicia.

Algunhas posibles ferramentas para organizar a atención á diversidade serían:

1. Organizar ao alumnado en diferentes agrupamentos nas actividades segundo os seus intereses e motivacións.
2. Utilizar materiais variados en ditas actividades: escritos, audiovisuais, etc.
3. Aplicar diversas técnicas e metodoloxías para explicar un mesmo contido.
4. Manter o contacto permanente con este alumnado a través de entrevista persoal e titorías coas familias para saber que parte da asignatura cóstalles máis seguir.
5. Ofrecerlle tempo extra para asimilar as explicacións (por exemplo algún recreo a semana para consultar dúbidas) e para resolver probas específicas.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual		X		X		X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial			X	X	X	X
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico						X
ET.7 - Educación emocional e en valores		X			X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Comprensión lectora: Traballárase principalmente a través dos textos para aprender os contidos teóricos.

Expresión oral e escrita: A través da redacción de textos explicativos e traballos de exposición oral.

Creatividade: actividades de escenificación, adaptación de proxectos

Actividades que implican traballo grupal e controlar o noso propio rol dentro do grupo. .

Igualdade entre sexos: Utilización de obras de diversos estilos e épocas compostas tanto por homes como por mulleres, fomentando especialmente o repertorio composto por mulleres e intérpretes femininas.

Fomento do espírito crítico. A través da comprensión dos elementos que conforman a produción artística e dos distintos estilos e xéneros o alumnado conformará unha opinión obxectiva e crítica e isto contribuirá a fomentar un consumo responsable .

Educación emocional e en valores. Actividades grupais nas que é primordial respectar as producións dos demais e axudarse mutuamente para conseguir un produto conxunto.

Competencia dixital: investigación e consulta de contido na rede, traballo na busca de información fiable e filtrada.

Comunicación audiovisual: Gravación, publicación e distribución dos proxectos.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Espectáculo escénico (unha vez ao trimestre polo menos)	Asistencia como público a algún espectáculo escénico. Posteriormente o alumnado fará unha crítica dese espectáculo.	X	X	X
Interpretación conxunta	Participar nalgunha actividade interpretando algunhas escenificacións traballadas durante o curso.			X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Ben ou Acadado
Mal ou Non acadado
Regular ou Mellorable

Descrición:

A programación é un documento aberto e susceptible de cambios segundo observemos os procedementos que funcionan e os que non. Debe revisarse cada ano coa fin de adaptala mellor á realidade das aulas. A posta en práctica da dita programación é o que nos permite melloralas, recollendo a través dos procedementos de avaliación da propia programación e da práctica docente, a información necesaria para reformala. O proceso de avaliación da propia programación e da práctica docente realízase dentro do Departamento coa información recollida polos docentes sobre diferentes aspectos do desenvolvemento desta, que debería incluír unha valoración/avaliación dos estudantes, do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe, que pode realizarse a través dun cuestionario ou unha entrevista con cada alumno a final de curso. Algúns dos ítems para avaliar a propia programación e a práctica docente mediante rúbrica son os seguintes:

- Comprobación dos obxectivos propostos: se estes se adaptan ao curso correspondente, se se poden acadar coas unidades propostas, a porcentaxe de alumnado que consegue ditos obxectivos, etc.
- Idoneidade das unidades didácticas propostas: se hai correlación entre obxectivos, contidos e criterios de cualificación nestas, a corrección da temporalización. e se contribúen realmente a acadar as competencias clave.
- Utilidade dos materiais didácticos empregados: comprobar se o alumnado os entende, se son variados, se están adaptados para o alumnado con necesidades educativas específicas e de apoio educativo, se inclúen TIC, etc.
- Valoración dos criterios e instrumentos de avaliación e cualificación: se son útiles e precisos, se os instrumentos de avaliación inclúen métodos cualitativos e cuantitativos, se se inclúen procedementos de recuperación, etc.
- Grao de implicación dos estudantes no proceso de ensino-aprendizaxe: coñecen os obxectivos propostos, o repertorio e actividades parécenlles adecuados, coñecen os criterios de avaliación e cualificación, etc.
- Tido en conta o anterior, elaboración de propostas de mellora.

Os ítems anteriores avaliaranse mediante os indicadores ben ou acadado, mal ou non acadado e regular ou mellorable no caso de que sexa acadado pero que se poida revisar e mellorar.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para o seguimento da programación, avaliación desta e propostas de melloras utilizaremos unha táboa de indicadores considerando os ítems expostos no punto anterior: "avaliación do proceso de ensino e práctica docente", valorando para cada un deses ítems o grao de consecución e facendo propostas de mellora naqueles puntos que se observen carencias. Así o procedemento de seguimento e avaliación da programación e da práctica docente farase mediante táboas de indicadores, ficha con preguntas a cubrir polo alumnado ou entrevista persoal co alumnado. A partir da análise dos datos extraídos destes procedementos de seguimento, faranse as correspondentes propostas de mellora.

Este seguimento farase trimestralmente acordando en reunión do departamento os cambios que cómpre introducir na programación a través da aplicación proens en cada trimestre e a final de curso de cara ao ano seguinte.

9. Outros apartados